

עטרת שרוב

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת כי תצא

בס"ד, עש"ק פרשת כי תצא
ח' אלול תש"פ – שנה י"א גליון תקכ"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	6:32	7:44	8:24
בני ברק	6:47	7:46	8:21
ניו יורק	7:15	8:31	8:43
מונטריאל	7:20	8:36	8:48

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פי תצא למלחמה על איביך ונתנו הוי"ה אלהיך בידך ושבית שבינו (כא י)

פירש רש"י וז"ל: במלחמת הרשות הכתוב מדבר, שבמלחמת ארץ ישראל אין לומר 'ושבית שבינו', שהרי כבר נאמר בשבעה אומות 'לא תחיה כל נשמה' (לעיל כ טו). 'ושבית שבינו' לרבות כנענים שבתוכה ואף על פי שהם משבעה אומות עכ"ל. והנה בספר מנחת חינוך מצוה תקל"ב, מדייק מדברי הרמב"ם (מלכים פ"ה הלכה ב"ט) שסובר שגם במלחמת מצוה של שבעה עממין התירה התורה יפ"ת עיי"ש.

והנראה לענ"ד לבאר טעם מחלוקתם, דהנה מפרש כאן מרן האריז"ל בלקושי תורה ענין יפ"ת על תיקון חטא אדה"ר לברר הטוב מהרע, שלאחר חטא עה"ד נתערכו טוב ורע, וכל עבודותינו בזה העולם עד ביאת המשיח הוא לתקן החטא העה"ד עיי"ש.

ולפי"ז יש לפרש דהנה ענין עבודת הביורורים הוא ע"י שני אופנים, או שמהפכין את הרע ג"כ לטוב, כמו שמבואר בסוף ספה"ק תולדות יעקב יוסף בשם מרן קדוש ישראל הבעש"ט זי"ע (בעש"ט עה"ת בראשית לו), שע"י הדעת מתקנים ומתעלים כל הזיו"ן מידות, כי בכל מידה ומידה יש צד הקדושה וצד הקליפה, כמו מדת החסד שמצד הקדושה הוא גמילות חסדים, ומצד הקליפה הוא זנות, וכן בשאר המדות שבכל מידה יש צד הטוב וצד הרע, כמו אהבת הש"י ולהיפוך אהבת עבירות וכו', וע"י הדעת יבחין וידע האיד לעלות כל מידה ומידה לצד הטוב, וכמו שאמרו חכמו"ל במסכת סוטה (ו) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. וההיפך משטות זה דעת, שיועד האיד לעלות כל המידות לצד הקדושה.

או שמבררים את הטוב מהרע ודוחין את הרע, ואז אין לרע שום חיות כי כל חיותו מהטוב והקדושה, וע"י שמוציא את הטוב שבו אז מיד יתפרדו כל פועלי און והרע מתבטל מיד (עיי' בעש"ט עה"ת שמות ט), והוא בדברים שלא יכולים להפוך את הרע לטוב כמו בהמה טמאה שלא יכולים לשחטו וכו'.

וזוה מרמזו כאן התורה זשבית שבינו היינו כשאתה רוצה לעלות הניצוצין הקדושין שנשבה בין הקליפות והרע, וכמו שמבואר ממרן האריז"ל הקדוש בליקושי תורה על הפסוק 'והארץ הנה רחבת ידים' (וישלה לו כא) שמדובר שם במעשה דינה, ואומר שרחב"ת ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, שהיה לגלגול ניצוץ הטוב של שכם בן המור עיי"ש. וזה ג"כ הענין מה שנעשה גרים. רואים שיש ניצוצין טובים שנתערכו בין אומות העולם, ועל זה מצוה התורה לבני ישראל שיראו לתקן אותם.

ואומד התורה איך לתקן אותם, או שיהפך את הרע לצד הטוב, וזה ע"י שיסיר כל הנגיעות הגשמיים שחשק בה, ולכך מצווה התורה 'וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה' וגו' כדי שתתנוול כמו שפרש"י, והוא כדי שיהיה לו הכוונה הרצויה אמיתית כדי לתקן הניצוץ שבה. כמבואר בשם מרן הבעש"ט הקדוש ולה"ה זי"ע (בעש"ט עה"ת בראשית אות קג) שאמר בשם הרמב"ן, כלל גדול בדרכי האדם להתנהג בהן בין בדבר מצוה בין בעסקיו, שיהיו כל מעשיו לשם שמים, לא להנאת עצמו, בהזדמן לו דבר אחד ונפשו חשקה לעשותו, ומסופק בו אם לעשותו או יחדל, תחלה יסיר מדבר זה כל צד הנאה שיש לו אם יעשה דבר זה, ואז כשיסיר מדבר זה הנאת ותועלת עצמו, אז ישכיל ויוכל לחשוב בנקל באמיתית הדבר אם לעשותו או לאו.

ואם אע"פ כן חושק בה הוי סימן שיכולים להפכו לצד הקדושה לגמרי ולכך 'ובעלתה והיתה לך לאשה', ולזה הר"ת בני' חס"ד להורות שהפכו לצד החסד דקדושה כדלעיל.

אבל ממשך התורה שיש עוד דרך, וזה ע"י שתראה שאם לא חפצת בה שלא יכולים להפכו לצד הטוב או התיקון הוא 'ושלחת לנפשה' לרחות את הרע לגמרי, ועי"ז מתבטל הרע לגמרי כי אין לו חיות.

אבל גם אם מהפכו לצד הקדושה אם כל זה לא מתהפך כל הניצוצין, ויש מהם שצריכים לרחותו כמו שרואים אצל האבות הקדושים שאפילו שאברהם ויצחק היו מצד הקדושה אם כל זה יצא מהם ישמעאל ועשו, וזה אומר כאן ג"כ רש"י 'ולקחת לך לאשה' (כא יא) אבל אם נשאה סופו להיות שונאה וכו' וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה עיי"ש. היינו שגם אם לקחת בתכלית השלימות מ"מ יש כמה ניצוצין שכן צריכים לרחות, והתיקון שלהם יהיה כמו שאומר הפסוק 'ובערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו' (דברים יז יב"ג) שזה עצמו התיקון שלהם, וכמו שפירש מרן הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת שמות אות ט) על הפסוק 'ופרעה הקרב' (בשלה יד י) שנעשה הרע כסא אל הטוב, שקרבם לאביהן שבשמים וכמעט שע"י זה יש לרע עליה ג"כ, רק כשעולה משם יתפרדו כל פועלי און עיי"ש.

ולפי זה יכולים להסביר המחלוקת בין רש"י להרמב"ם, שרש"י סובר שבשבע עממין לא שייך התיקון של יפ"ת, כי בהם לא יכולים להפכו לצד הטוב רק לרחות אותה וזה האופן התיקון שלהם, מה שאין כן במלחמת רשות, ואע"פ שפרש"י 'ושבית שבינו' לרבות כנענים שבתוכה ואף על פי שהם משבעה אומות. יכולים לומר עפ"י מה שאיתא בספה"ק 'חסד לאברהם' (מעין ג נהר יד) שמי שיוצא לחו"ל מתחלף לו נשמה אחרת וכן להפך. והנה זה לעומת זה עשה אלהים א"כ גם אצל הגוים מתהפכים, ולכן אם אחד מהכנענים יוצא מארץ ישראל אז נעשה כשאר האומות ולכן יש בהם גם כן ההיתר של יפ"ת והוא סברת רש"י. אבל הרמב"ם סובר שגם אצל השבע עממין במלחמת מצוה שייך התיקון של להפכו לצד הקדושה, כי מלחמת מצוה הכוונה שמעלהו בכוונה הרצויה לשמו יתברך. והוא המחלוקת בין רש"י להרמב"ם.

רעוא דרעוין תשנ"ט לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

כי תצא למלחמה על איבך ונתנו הוי"ה אליהך בידך ושבית שבינו (כא י')

אפשר לומר דהנה 'שבינו' ר"ת י"א ש"מים ב'סתר ו'בגלו. היינו 'בסתר' הוא ברית מילה, 'ובגלו' ברית תורה. בסוד (בראשית כה כו) 'ויעקב איש ת"ם' ר"ת ת'ורה מ'ילה, כי שניהם נקשרים ביחד. 'למלחמה' שע"ז צריך האדם להלחם. ועוד י"ל 'שבינו' מספר ש"ח מספר ר"ת של נפש רוח נ'שמה ח'יה י'חידה. היינו באיזה זכות יהיה כחך להציל את נר"ן ח"י. אם 'זשבת', שעשית תשובה. וכן מרזו 'זשבת' אתון שב"ת, שעל ידי שמירת שבת תוכל להציל נרנח"י שלך מן היצר הרע. וזהו ג"כ מה שכתוב 'רק שבת'ו יתן היינו שאם יקבל עליו לענג לשבת כראוי. או 'יתן ורפא ירפא' ר"ת מספר שם הוי"ה ברוך הוא. כי ה' חלקי הנפש מכוונים לשם הוי"ה ברוך הוא, ויחידה לקוצו של יוד. וזה רפואת הגוף והנשמה.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

כי תצא למלחמה על איבך ונתנו הוי"ה אליהך בידך ושבית שבינו (כא י')

אפשר לומר שזה איתא ממרן האריז"ל (שער כוונות דרושי תפילת השחר ד"א) שצריך לכוון בפסוק 'פותח את ידך' (תהלים קמה טו) שהר"ת הוא שם פא"י, וס"ת הוא שם חת"ך, שהם שמות המשפיעים פרנסה. וזה איתא בזה"ק (ח"ג ערב). שעת אכילה שעת מלחמה. שצריך האדם לראות בשעה שאוכל כדי להחיות את נפשו, שיאכל כמו שצריך להתנהג איש הישראלי שיהיה בקדושה ובטהרה. וזה אמרו 'כי תצא' בגי' שמות פא"י חת"ך עם שני הכוללים. שהתורה מדבר משעת אכילה שאו 'למלחמה על איבך' שצריך לצאת למלחמה לאכול בקדושה ובטהרה. ואם יעשה כן זנתנו הוי"ה אלזהיך בידך ושבית שבינו תעלה ע"י אכילתך את הניצו"ק שיש בהם, ויהיה נשפע עליך פרנסה בריוח.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

זכור את אשר עשה הוי"ה אליהך למרים בדרך בצאתכם ממצרים (כד ט')

'זכור' יכול בלבך, כשהוא אומר 'השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות' הרי שמורת לב אמורה, הא מה אני מקיים 'זכור' שתהיה שונה בפיך. תורת

כהנים

זכירות מרים, להיות נכנע ושפל, ברוח נמוכה, בלב נשבר, ורוח נמוכה, להשראות השכינה, להשיג חכמה, כי צרעת בא מהעדר החכמה, אשר לא תושג אלא כמי שמושיע עצמו כשריים, והחכמה מאין תמצא (איוב כה יב), אז תשיג איזה מקום בינה, אבל בלא חכמה ורוח נמוכה כי כל גיא שוטף, יהיה לך צרעת. וכן שמורת הפה מלדבר לשון הרע ורכילות וכיוצא.

יכול בלבך, כשהוא אומר 'השמר בנגע צרעת' ומה יהיה השמירה בנגע צרעת 'לשמור מאוד', מאד מאד הוי שפל רוח (אבות פ"ד מ"ד), 'מאד' זה המות (בראשית רבה ט), כי יצר מפתה את האדם להיות מאד טוב, ויש בזה הרבה דרכים והמשכילים יבינו.

וצריך קודם כל עשיות לשמור עצמו, וכן אח"כ שיעשה ברוח נמוכה ובשמחה עצומה לשמה דקוב"ה לעשות נחת רוח לפניו, ואז אין נפקא מינה באיזה בחינה עומד ובאיזה מקום, אין להקדש אלא מקומו ושעתו לא ימנע טוב מבעלים. ולטועמי מעם עבודה יש בזה דרכים ארוכים היאך לשמור עצמו מעצת היצר, אין כאן מקומו להאריך בזה בהרבה דרכים ונתיבות שבה.

ובעונותינו נתפשט נגע צרעת וזאת ברור הזה בהרבה כסלים, שרוצין להיות מאוד טוב, ולכן בעת שאינם במדרגה פרצו גדירות התורה, ובוה יהיה כל ימיהם בחשך כי אין אור אלא מתוך החושך להופכו לאור, וכן יש כמה מיני פתאים בהאי מאד. והכלל שצריך 'לשמור' את 'מאד' מאד הוי שפל רוח ואח"כ 'לעשות', ובוה ינצל מנגע צרעת, וזה השמירה הוא בלב, ואי אפשר לכאר בכתב כי לא ימנע טוב להולכים בתמים (תהלים פד יב) וישיגו האמת, וכן תהיה שונה בפיך דברי חן ודברים בנחת וברוח נמוכה ותיוהר מכל דברים רעים.

'עשירות האיפה' דף קמט. מרבינו רבי יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

דרי תורה מרבתינו זי"ע

לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיהך (כב א')

דנביעו דנגיד ואתמשך מלעיליא, וזהו בקיום העשה. ובקיום הלא תעשה, מחזיר הדעת לכנסת ישראל ומקרב הגאולה, וזה יכוין בעת קיום מצוה זאת של השבת אבידה, להמתיק דיני הגלות, ולהמשיך הגאולה והדעת.

וסוד קיום עשה חקוק באות צ', סוד דעת דדכורא כמבואר בעץ חיים שער דרושי הצלם דרוש בי"ת, שסוד צדיק בגי' ט"ו ווין, הוא סוד הדעת, והמקיים העשה מתקן הצדיק בהמשכות הדעת ט"ו ווין, אות צדיק.

ובקיום לא תעשה החקוק באות ח', ממשיך דעת דנוקבא ח'ית הארץ' (בראשית א כה) בנספר רי"ו ע"ב ק"ל שעי' המשכתו לנזק נשלם דעת דנוק' כנודע (פע"ח ראש השנה פ"ג), ובוה מקרה הגאולה ובא לציון גואל אמן.

'אוצר החיים' דף קלא. מרבינו רבי יצחק אייזיק מקאמרנא

נשמתו, ובזכות שמושב אבידה, ממציאין לו מן השמים שימצא אבידתו כמה ניצוצין שנאברו בקליפה הן על ידי עוננו, או מענין הקדום שבירת הכלים, ובזכות השבת אבידה ימצא אבידתו גם כן, עיין זוהר ואתחנן (ח"ג רסו): 'ובאו האובדים בארץ אשור' (ישעיה כו יג) מאן אינון, אלין צדיק וכנסת ישראל, דאיקרין אובדים, כנסת ישראל 'על מה אבדה הארץ' (ירמיה ט יא) אבדה או נאבדת לא כתיב, אלא אבדה הארץ, צדיק דכתיב 'הצדיק אבד', מאן אתר אתיין אלין אובדים, אלא כנסת ישראל מן גלותא, צדיק כד"א 'בשוב הוי"ה את שיבת ציון' (תהלים קכו א) בגין דיתוב לאתריה, וייתי לאתחברא לכנסת ישראל.

ועיקר מעם אבידה הסתלקות הדעת, שנתעלם ממנו הדבר ונאבד, ועל ידי השבת אבידה בקיום העשה, מחזיר הדעת לצדיק עליון מקורא

מצוה תקל"ח תקל"ט באותיות צ"ח של 'הרצח' מצות עשה להשיב אבידה לישראל וכו'. משורשי המצוה. 'הצדיק אבד' (ישעיה נו א) מאי אבד, איזה אבידה נאבד לו, אבד למטרונטא (זוה"ק ח"ג סט), אבד ההוא נביעו, ממקורא עילאה, דהוה נגיד ואתמשך מלעילא, ונביעו עלאה אסתלק מהוה נביעו דקיימא עלה, ואסתלק ההוא נהורא, וההוא מבוטא עלאה דהוה נביעו, ואסתלק עד א"ס (שם ח"ב ט):

כי אבידה הוא הסתלקות הדעת, והמחזיר אבידה לישראל גורם קירוב הגאולה להחזיר המלכות לבעליה, וגורם התגלות הדעת ונביעו עלאה דאסתלק, שיחזור הצדיק ויתמלא שפע ממקורו, ויריק להשכינה הקדושה.

ועוד, שצריך אדם להתגלגל כמה פעמים עד שישלים נפשו, ויברר הניצוצין השייכים לחלק

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

מה הדין באחד שהזמין אצל גוי לבנות לו בית, איזה דברים מותר לעשות לו בשבת, והאם יש חילוק כשנעשה בפירסום. הקדמה לסימן רמג רמד.

לצורך בית ישראל ועושה במקום פירסום בחוץ אסור, דלא גרוע מאלו קיבל גוי לבנות בית ישראל, באבנים ובסיד ובקורות שלו, אף על פי שיכול להחליפן אפילו אחר ששקען בבנין, אף על פי כן אסור^א.

ולא מצינו שום חילוק בדבר הנעשה בפירסום בחוץ, בין בית גוי, בין במקום שישראלים דרין, ולא הזכירו הפוסקים זה החילוק, כי הוא איסור גמור^ב, דלא כהגאון ב'דגול מרבבה'^ג, וגם הפריז הגאון^ד במה שהתיר בקבלנות במקום שכולם עושים בקבלנות, דזה טעות גמור במחילת כבוד תורתו, דלא דמי למרחץ^ה, דאי אפשר למחות ביד גוי, ויש לו לגוי חלק הכל יודעין שהוא מותר^ו, אבל קבלנות לא כולי עלמא דיני גמירי^ז. ועוד במקום שיש מעט הנאה לישראל הוא איסור גמור^ח, ובבית ישראל אסור מדינא^ט, וצריך למחות בו שלא לעשות אף שהוא בקבלנות, ולאדם חשוב אסור אף חוץ לתחום^י.

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

החשש מראית עין, שיאמרו מלאכת ישראל עושה אלא יאמרו מלאכת הגוי עושה, ורבינו סובר דאין האיסור משום מראית עין אלא איסור גמור, וע"כ אין חילוק.

י. בשו"ת **נודע ביהודה** (חלק א"ח סימן יב) ומובא **בשע"ת** (שם סק"ג) ו**ברעק"א** בחידושים על השו"ע מביא דהארכתי בתשובתי והעליתי להתיר היכא שכולם רגילים לשכור בקבלנות, ובמשנ"ב (סימן רמד סק"ז) מביא את דעת הט"ז להחמיר, אפילו היכא שכולם רגילים לשכור בקבלנות, ויש שמקילין בזה כשמנהג כל בני העיר הוא בקיבולת, ובשעה"צ (סק"ו) מביא דהיינו הרעק"א והפמ"ג, ובמשנ"ב מסיים ועיין **בביאור הלכה** (ד"ה או) שביארנו דבשדה יש לסמוך על דבריהם במקום הפסד, משום דיתלו באריסות אבל בבית צ"ע אם יש להקל, כיון דדעת ר"ת להקל היא דעת יחידאה והוא נגד דעת הרבה פוסקים ונשאר בצ"ע למעשה.

יא. היינו דבמרחץ מבואר **בשו"ע** (סימן רמג ס"ב) דאם מנהג רוב אנשי המקום להשכירם או ליתנם באריסות, מותר להשכירם לא"י או ליתנם לו באריסות.

יב. רבינו כתב כאן שני סברות להתיר במרחץ מה שלא שייך בבית, חדא דבמרחץ אין נעשה בפירסום ואין מחויב למחות. ובבית נעשה בחוץ בפירסום ומחויב למחות. ועוד דבמרחץ כיון דיש לגוי חלק, אמרינן דאדעתיה דנפשיה עביד, אבל בקבלנות בבית כיון דאין לגוי חלק בו וכל הרווחים לישראל, לא כ"ע דיני גמירי ויחשדהו בשכיר יום וכנ"ל בסוף ס"א.

יג. וכנ"ל (סוף סעיף א') דהזכיר דעת הט"ז לאיסור משום לא ידעי אינשי לחלק בין קבלנות ובין שכירות פועלים.

יד. דכיון שהישראל נהנה מהמלאכה והגוי עושה בשבילו הוא איסור גמור, משום הלאו דלא יעשה כל מלאכה.

טו. כמבואר **בשו"ע** (סימן רנב ס"ב) דאפילו בקבלנות בעינן שיעשה הא"י המלאכה בביתו, ובשו"ע **הרב** (שם ס"ה) מבואר לפי שכשעושה ברשות ישראל ניכר הדבר שהיא מלאכת הישראל, ושמא יחשדהו שנתן לו בשבת, או יחשדהו שהנכרי הוא שכיר יום אצלו, ובמשנ"ב (שם סק"ז) מביא דבבית ישראל אסור, דיאמרו שצוהו הישראל לא"י לעשות בשבת.

טז. וכנ"ל (סעיף א') דאדם חשוב צריך להחמיר על עצמו אפילו חוץ לתחום.

בדין לפסול אבנים ולתקן קורות גדולות^א, אפילו בביתו של הגוי אסור, דהא כל אלו נעשו בחוץ בפירסום רב^ב. אבל דברים קטנים, חלונות ואנקערס [עוגנין] ודלתות, פשוט שמותר, וכי מחויב להושיב שומר בביתו של גוי שלא יעשה מלאכה בשבת, אבל קורות גדולות ואבנים גדולות שמסתתין בחוץ, צריך להזהיר לגוי שלא יעשה, והגוי מתיירא לעשות בחוץ, אבל דברים קטנים מנעלים ודלתות וחלונות וכיוצא, אף שהם לצורך מחובר, פשוט שמותר^ג, בפרט שכל אלו דברים ידועים שהם נעשים בקבלנות, ולא שכיח שילכו ישראל לבית הגוי בשבת^ד.

ולכן לא נקטו הפוסקים^ה אלא אבנים וקורות, אבל אבנים וקורות גדולות אסורים אף שהם של גוי, וישראל עשה עמו קבולת על הכל, והוא מפורסם שהוא לצורך בית ישראל, והישראל עשה עמו קבולת על הכל, והברירה ביד גוי להחליפם באחרים ולהחזיק אלו לצורך עצמו^ו, אף על פי כן כיון שהוא לצורך בית ישראל, ומפורסם שעושה

א. **בשו"ע** (סימן רמד ס"ב) לפסול האבנים ולתקן הקורות אפילו בביתו של גוי אסור, ומקורו מדברי **התוספות** (ע"ז כא: ד"ה אריסא, והרא"ש (שם סימן כ"ג), והמחבר מסיים דהטעם לאיסור הוא כיון דלצורך מחובר הוא, ודעת רבינו האיסור הוא רק בקורות גדולות, דאז נעשו בחוץ בפירסום רב, ואין האיסור משום צורך מחובר.

ב. טעם זה מובא **ברמ"א** (סימן רמד ס"ב) וז"ל: ויש אומרים דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל שרי, ומקורו מדברי **הכל בו** (סימן לא) דסובר דטעם האיסור לפסול האבנים ולתקן הקורות הוא משום דמפורסם שהוא של ישראל, וזה שמביא הרמ"א ו"א דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל אסור, ודעת המחבר דטעם האיסור הוא משום כיון דלצורך מחובר, וא"כ אפילו אם אינו מפורסם שהוא של ישראל אסור.

ג. לאפוקי מדעת המחבר (ס"ב) דאוסר משום דלצורך מחובר, וסובר רבינו כהכלבו והרמ"א דהאיסור הוא משום פירסום ובדברים קטנים ליכא פירסום.

ד. כוונתו בשני טעמים אלו, אמאי ליכא איסור משום מראית עין, שיאמרו שהם שכירי יום, הנזכר בס"א, וע"ז מיישב שכל אלו דברים ידועים שהם נעשים בקבלנות, ואין חשש של מראית עין שיאמרו שהם שכירי יום, ועוד טעם מסיים דלא שכיח שילכו ישראל לבית הגוי בשבת ולכן אין איסור משום מראית עין.

ה. היינו **התוספות** (ע"ז כא: ד"ה אריסא, והרא"ש (שם סימן כג).

ו. מבואר מדבריו דלא כהדגול מרבבה, ובתשובת **הרדב"ז** (חלק ששי סימן נו) ובמשנ"ב (סק"ד) הביאם, דסוברים דהיכא דהאבנים שייך לגוי ומסתת אבנים שלו כיון דהברירה ביד הא"י ליתן אחרות ולהחזיק אלו לעצמו, מותר אפילו עושה זה לצורך ישראל, ומפורסם שעושה זה לצורך ישראל, שלא נקרא עדיין מלאכת ישראל, ורבינו סובר דהכל תלוי בפירסום דאם מפורסם שהוא של ישראל ונעשה לצורך ישראל, אסור אף אם האבנים של גוי.

ז. וכדמבואר **בשו"ע** (סימן רמב ס"א) אבל אם היתה ידועה ומפורסמת אסור וכו' לפיכך הפוסק עם הא"י לבנות לו חצירו או כתלו וכו' אסור לו להניחה לעשות לו מלאכה בשבת וכו'.

ח. רבינו מוסיף כאן דהאיסור בדבר הנעשה בפירסום הוא איסור גמור, ולא משום מראית עין, ועל כן אין לחלק בין בית גוי ובין מקום שישראלים דרין שם.

ט. בסוף התשובה (א"ח סימן יב) מחלק הנודע ביהודה בין מקום שישראל דרין שם דאז יש חשש מראית עין, ובין בית גוי דאין בו

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

פי תצא למלחמה על איביך. (דברים כא ז) לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע

תכלית בריאת יצה"ר ויצה"ט באדם

באמת נראה, כי יצה"ר ויצה"ט שומרים את האדם ומייעצים אותו לטוב, והם ב' מלאכים המלוים לאדם בכל מקום. ובמקום אחר נראה, שהיצה"ט מלאך והיצה"ר שד.

ודע כי עץ הדעת כולל התפשטות הדעת בחסדים וגבורות, לידע ולאהוב את בוראו, בין בעת השפעות חסדים 'בה' אהלל דברי' (תהלים נו יא), ובין ביסורים וגבורות 'באלהים אהלל דברי' (שם) ובקדושה שניהם טובים. וכשחטא אדם בעץ הדעת יהיה מה שיהיה, פגם במוח דעת, ועשה פירוד ביניהם מבלי לקבל באחדות אהבה כמו ר' עקיבא לקיים אהבה ביסורין, ונעשה פירוד בין חסדים וגבורות, ואחוז בהם הקליפות, כי בריאות עולם היה על ידי צמצום וגבורות ודין ודיני ויסורי אדם הם גוף אל הנשמה וחיות הרוחניות.

וכשאדם מקבל היסורין באהבה ובשמחה, מרוב שמחת תורה ותפלה ותפילין שהוא בחינות החיות והרוחניות, הוא מחדש בריאות עולם, ומקרב הכלל ומוזכך אותו אל הנשמה שהוא החיות האלוהית, ואור איסי המאיר לכל באור נפלא רוחני, ומקשר ומדבק הגוף והחומר אל הנשמה שהוא חיות אלוהית אור המתוק ונועם עליון, ממילא נתבטל הדין והצער, כי אין מרגיש כלל בצער ויסורי הגוף, הן יסורים מדוחק ועוני ויסורי הגוף, ועל כלם יסורי מיתה, כשרואה ראשי ערב רב שקר וכזב גובר בעולם ועולה למעלה, והקדושה נשפלת עד לעפר בחלישות דעת הרבה, ומקבל באהבה.

ועיי זה מהפך החומר לצורה, ובשפלת הרוח לגמרי, כי ידע באמת שאין שום דבר אלא בהשגחות המשגיה, ובכל תנועה ממש אלופו של עולם, ובוזה ממתיק מעצמו כל הדינים והצער, והגוף נעשה נשמה, וחס וחלילה בהיפוך דוחה הגוף מן הנשמה והוא חורבן עולם.

לכך עצה היעוצה, 'ואהבת את ה' אלהיך' (דברים ו ה) שהוא בחינות דין ויסורין וחלישות דעת ועניות, לקבל הכל בשמחה ובאהבה באמונה גדולה, באחדות הדעת שאין שום מציאות דבר קטן וגדול בלתי מציאות השי"י, ולקשר הכל אל יהוה שהוא חסדים והנשמה עיי' ואהבת [אותיות] 'אית' והי"ב אף 'בסופה' (במדבר כא יד) ובשערה שם גם כן. ודרכו ויחודו, עיני תולדות יעקב יוסף [פרשת] עקב. וכשדוחה ועושה פירוד בין גבורות לחסדים, אז מתאחזין הקליפות באור גבורות, ומביאין אותו לגאווה וכעס, ואז נישלם קליפת נה, ונעשה עץ הדעת טוב ורע, והגבורות נדבקים בהם הרע של הקליפות, וחוזר להיות שד ולא אדם, והדעת שלו נעשה טוב ורע.

אמנם הנשמות הקדושות שכבר נטהרו, נעשה להם הכנות והתעוררת ולבושים וקשטים לעבודת השי"י, עיי כתנת אור, אך אותם הנשמות שלא נטהרו לגמרי נעשה להם לבושים מכתנת עור יצה"ר גבורות שמעורר אותן, אם זוכה אדם כובש תאוותו וגם מקבל יסורין באהבה, אזי מקיים 'בכל לבבך', והיצה"ר חוזר ונעשה מלאך קדוש...

וכשאדם נולד, הנה הנפש שלו צריכה לברר הניצוצין המגיע לחלקו שנפלו ממנו ומשורש נשמתו בקליפות נה עיי חטא של אדה"ר, אשר זה כוונת לידת אדם, והנה על ידי תורה ומצוות ותפלה מברר אותן חלקים שנפגמו, ויצר טוב ויצר רע הם דעת של אותו נפש, וכשמתקנין אותן ניתקנו כל החלקים וכו'...

ודע, שיש פנימית וחצונית בכל ההוה בקדושה פנימית נפש ורוח של ישראל, וחצונית נחלק

לשנים. פנימית של חצונית, מלאכי שלום האומרים יבוא שלום, והם דבוקים עם נפשות הצדיקים. וחצונית של החצונית 'אראלים צעקו חוצה' (ישעיה לג ז), וכל זה בקדושה.

וכנגדן פנימית וחצונית, והפנימית נפשות גרים טוב שבנגה, ונפשות גוים חצונית שבנגה, וכן חצונית נחלקים לשתיים שדין יהודאין ושדין נוכראין, ונפש צדיק יש לו מלאך יצר טוב ממלאכי שלום, ויצר הרע שד יהודי. וכשמזכך עצמו במדות טובות ובתורה לשמה, נעשה מלאך שלום, ואם לאו הוא שד יהודי מתגאה על כל, ומדבר סרה על כל הצדיקים ומטהר את הטמא ומכשיר את הפסול ומתיר את האסור. ולעם הארץ יצי"ט מאראלים, ויצר הרע שד גמור בעל תאוה, וכשמזכך אותו נעשה גי"כ מלאך קדוש, ונפש הגרים והאומות הרעים יצר הטוב ויצר הרע שדים...

זהר חי" ח"א דף קח.

עיקר בריאת העולם הוא לכבוש הטבע

וכל עיקר בריאת העולם היה לכבוש טבע, ולהכניע רע שלו, מדות רעות ותאוות יצרו, להפכם לטוב, לאהבת ישראל, ולקבל יסורים באהבה ושמחה. כי כל החשכות והיסורין עוברין הם ומאירין לדור ודור, ואחר החשך 'ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור' (בראשית א ג) אור אין סוף המאיר עד נקודת התהום, לכל אחד לפי ערכו ונשמתו, וימעיט עצמו ממש כעפר שנדושין עליו ממש, והעיקר הוא האמונה.

'נתיב מצותיך' יחוד ג, א

אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו

בזה שמשביעין אותו הוי צדיק (נדה ל:), מקשרין אותו שיהיה בכחו לתקן נפשו על ידי הבל תורתו ותפלתו, שיתעוררו עליונים לקראתו ויתחברו ב' הבלים יחד על ידו, כטעם 'למדני לעשות רצונך כי אתה אלהי' (תהלים קמג ז), להכרעות 'הוי צדיק', על ידי שהקב"ה עוזרו... ועל ידי זה 'מלמד ידי לקרבי, למלחמה של היצר, ובא הכרעה מהמכריע [ה]עליון לנטותו לטוב, על ידי התקשרות שקשרו אותו בהבלים עליונים קודם צאתו מרחם. יולך אדני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו' (תהלים סב יג), ובאמת 'טוב עשית עם בןדך' (שם קיט סה) ולא אני... שכל בחינות שבועה הוא ברה שנקשר על ידי שבועה בשורש אמונתו ושורש אמונה בשורש עליון, ועל ידי התקשרות עליון יעשה בתחתון, ויאיר באור שורש נשמתו.

ויש שלש בחינות, תורה, מצוה, כוונה, שלשה לבושים, עובדא, מלולא, כוונה, מילאכים, נישמות, שיכינה, כטעם ושמי"ן על ראשך, עולמות, נשמות, אלהות ומתעורר ונמשך על ידיהם חיי מאלהות, בני משורש נשמות, מזוני מעולמות.

ועל כולם יש שבועה, שקשרו אותו בשורש עליון, שיוכל לנענע אורות עליונים, וסוד שבועת הפקדון, שמשביעין הולד ומלמדיו לו את כל התורה, שלא יכחש בפקדון, ויאיר לו ולנפשו בהבל התורה, להמשיך הבל עליון, רוח הקודש.

'אוצר החיים' יוקרא דף קנט.

כל התחלות קשות

על כן יכין עצמו להתחיל בפשטות

קבלתי מאת מורי ורבי, חיות נפשי, הגאון הקדוש רבינו אברהם יהושע העשיל מאפטא 'כי לפתח חטאת רובץ' (בראשית ד ז) ויכל התחלות קשות' ולכן כשמתחיל תיכף בכוונה שיעלה למדריגות רמות, באהבה ויראה ובהתפשטות הגשמיות, לא יעלה בידו כי היצר הרע האורב והשוטא יבלבל אותו במחשבות שלו, ולכן כל

התחלות בתורה ובפרט בקי"ש ותפלה, יהיה התחלה, להכין עצמו על פשטות הדברים שהוא מחויב בהן על פי התורה, לומר הדברים בפשטות ולהשתתף נפשו עם כל ישראל, עם כל נפש קטן וגדול ממש, ממש באמת ואחייכ כשיכנוס יעלה השם יתברך ממדריגה למדריגה עד רום המעלות, לפי ערך נשמתו ואמת שלו, 'זאתה תשמע השמים מכון שבתך [וגו'] ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו כי אתה ידעת לבדך את לב כל בני האדם' (מ"א ח לט).

'נתיב מצותיך' אמונה א, ז

אי אפשר להתחיל מצוה בלתי תערובת היצר

על כן יתעורר קודם לענין גופני

'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך' (תהלים קיט, טט), ואמר מרן אור ישראל (תוי"י חוקת ה. צפנת פענח קד:) כשאדם רוצה לקום בחצות ליל, והיצר בודאי יקטרג עליו, ויפיל עליו שינה, וכן כל כיוצא באלו ענינים, עצה היעוצה להתעורר לאיזה ענין גופני, לעשות צרכיו ולעסוק בעניני הגוף ואחייכ 'ואשיבה רגלי אל עדותיך'.

וכן אמר הקדוש רבינו יצחק מדראהביטש, כשאני רוצה ליסע לדרך להוכיח לבני ישראל, היצר מתגרה בי ואומר יצחק שב בביתך ולמוד תורה, למה לך לטלטל עצמך ולבטל מדברי תורה, ואני אומר לו אני נוסע בשביל מעות, ואז משיב לי בשביל מעות, לך לשלום, בודאי מצוה גדולה תעשה, וכשאני בא למקום, אני משליך לחוץ הפנייה החצונית ואני עושה העיקר, ואמר כי אי אפשר לשום התחלת מצוה רבה, להיות בלתי תערובת של היצר, כי כשירצה לעשות מיד לשמה, יתגרה בו היצר להלחם כנגדו, ויתבטל מכל וכל.

'נתיב מצותיך' תורה א, ד

כל מעשה היצר שם מציאות השי"י

ובא לעורר לעבודתו ית"ש

עיינ בתולדות (ויקהל ג), שהיה מלך אדיר, ושלח אחד מעבדיו לאנשי מדינתו, וכסות ולשון שינה כאלו הוא מלך, ומפתה שימרדו במלך, ויקבלו אותו למלך, ויש שעמדו להלחם נגדו במלחמה כבידה, ויש שנתפתו אחריו, וכשבא למדינה של חכמים, אמרו היאך יהיה זה שמלך כסיל כמותו, יבוא להלחם עם מלך אדיר, אלא ודאי ששם הוא גם כן רצון המלך לנסות אותנו וכיוצא, ואמר לו זה, ועשו שלום עמו. והנמשל מובן, שכל תאות עולם הזה, וכל מעשה היצר וכל מחשבותיו הרעים, שם שם הוא מציאות השם יתברך איזה ניצוצי טובים, והכל בא לעורר לעבוד למלך הכבוד, מחשבה של אהבה להפכו לאהבת השם יתברך...

'נתיב מצותיך' אמונה ו, ד

מלחמת היצר היא תמידית לכופו לטוב

יולא יהיה מנוח לכך רגלך ונתן ה' לך שם לב רגז' וגו' (דברים כח סה). 'כפי' נקרא הכופף את יצרו, כמו שדרשו במדרש (במדב"ר י ז) 'כפי' זה אברהם, שכפף את יצרו, 'רגלך' חסר לשון יחיד כינוי על היצר הרע שנקרא נוקבא כמבואר בעץ חיים, שלא יהיה לך מנוחה מן יצר הרע, אלא תמיד תהיה צריך לכופו אותו למדות טובות וצדקה וחסדים ושמירת הלשון, ולהתקדש הרבה ביחודים במותר לך, ולא לאכול ולשתות הרבה כבהמה, והוא תוכחת מרן מה לך יצרי כי תמיד תרדפני, ונתן ה' לך שם לב רגז' להכניע הרשעים, ויכליון עיניים מצפה עד כלות הנפש לישועה ותבא, 'ידאבון נפשי' על עבירות וחלישות דעת כדי שלא תפול ברשת הגאווה.

'היכל הברכה' דברים דף קעז: